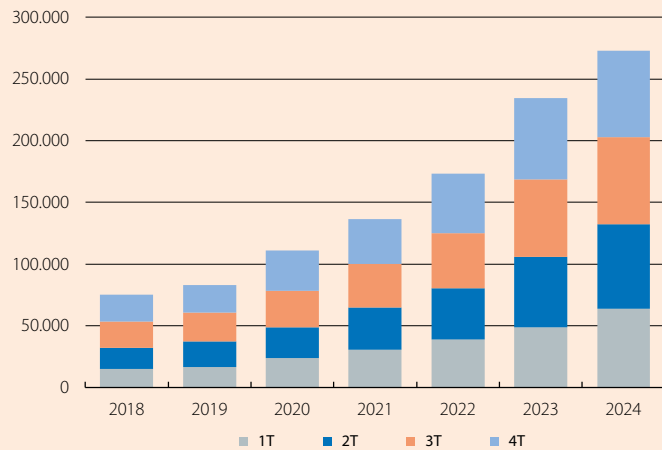

EUA: un model de transformació econòmica molt diferent al d'Europa

Als EUA, s'han llançat dos grans plans econòmics d'inversions i de modernització econòmica en els últims anys que representen un model molt diferent de l'europeu, ja que contenen un enfocament més proteccionista. Aquests esforços transformadors de l'energia i de la tecnologia no van sorgir de la necessitat d'impulsar l'economia després de la COVID, com a la zona de l'euro amb els fons europeus NGEU, sinó de la necessitat de reforçar l'autonomia i la posició estratègica dels EUA. Així, va sorgir el programa *Creating Helpful Incentives to Produce Semiconductors* (CHIPS Act, per les sigles en anglès), que busca reduir la dependència d'Àsia en la producció de semiconductors, i l'*Inflation Reduction Act* (IRA, per les sigles en anglès), que busca accelerar la transició energètica després del xoc energètic global del 2022. Els dos programes es canalitzen, en part, a través d'ajudes directes, de manera similar als fons NGEU, però també, en bona part, a través d'incentius fiscals que no requereixen despesa directa del Govern federal, incentius que amb prou feines estan presents en els plans d'inversió europeus. El total d'aquests plans se situa al voltant del 4,5% del PIB nord-americà, similar al pes de l'NGEU a la UE.

EUA: inversions en tecnologies netes

(Milions de dòlars)

Font: CaixaBank Research, a partir de dades del MIT Clean Investment Monitor i del Rhodium Group.

tes al sector energètic. Els incentius fiscals són el principal canal, fins a dos terços del total de l'esforç,¹ a través del qual opera l'IRA, que ofereix crèdits fiscals a les llars i a les empreses per a inversions en energia renovable, en cotxes elèctrics i en eficiència energètica,² vigents fins al 2032. El cost total del programa és incert, amb estimacions inicials de la CBO i del *Joint Committee for Taxation* del Congrés de 271.000 milions de dòlars en crèdits fiscals (gairebé l'1,2% del PIB), però podria arribar fins a 1 bilió de dòlars (el 4,3% del PIB) en el període de 10 anys de vigència del programa. La resta de l'IRA es complementa amb inversions directes finançades a través de subvencions i préstecs, per un import estimat d'uns 140.000 milions de dòlars addicionals (el 0,5% del PIB).

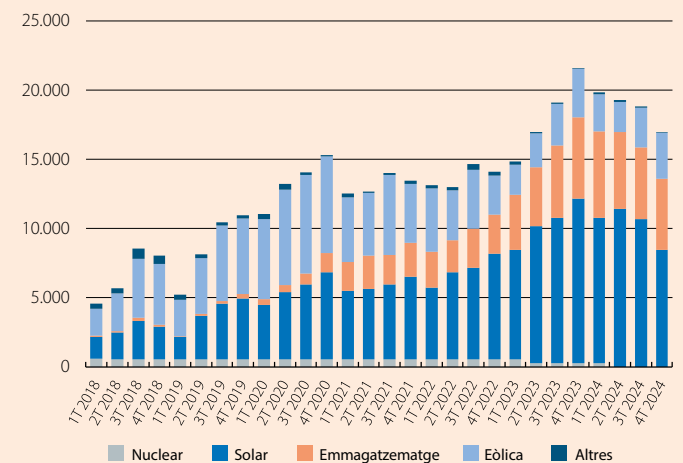
La vida de l'IRA encara és curta per poder estimar l'efecte que tindrà sobre el creixement i sobre la capacitat productiva dels EUA a llarg termini. No obstant això, comptem amb una sèrie de dades que suggereixen que, ara com ara, la implementació ha donat fruits. Per exemple, utilitzant els agregats de les declaracions de la renda de les llars el 2023, l'IRS (l'equivalent a Hisenda a Espanya) va reportar que més de tres milions i mig de llars van sol·licitar algun crèdit de l'IRA, la qual cosa els va generar un estalvi de 8.400 milions de dòlars. En la mateixa línia, l'IRS va reportar, al juny passat, que, només durant la primera meitat del 2024, gràcies a les deduccions contemplades per l'IRA, els consumidors haurien estalviat gairebé 1.000 milions de dòlars en més de 150.000 compres de cotxes elèctrics. De fet, des de la implementació de l'IRA, les vendes de cotxes elèctrics van augmentar un notable 50% només el 2023.

Els EUA se centren en els semiconductors i en la transició energètica amb el segell *Made in America*

L'IRA és el major programa de resposta federal al canvi climàtic als EUA signat el 2022. Pretén accelerar la transició cap a una economia verda, crear ocupació i impulsar el creixement econòmic mitjançant préstecs, incentius fiscals i ajudes direc-

EUA: inversió en energia

(Milions de dòlars)

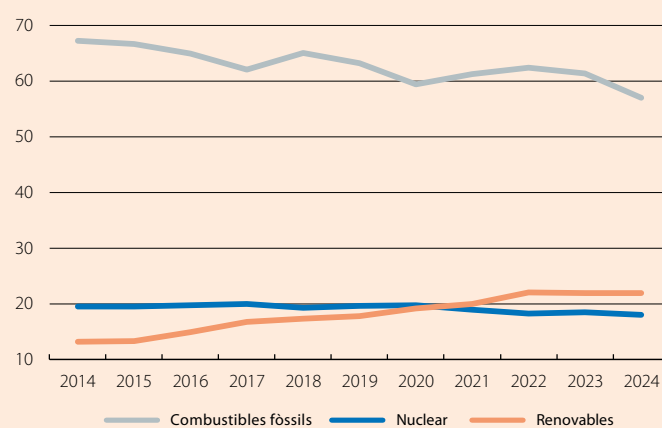
Font: CaixaBank Research, a partir de dades del MIT Clean Investment Monitor i del Rhodium Group.

1. Vegeu les estimacions de la CBO: «Estimated Budgetary Effects of Public Law 117-169, to Provide for Reconciliation Pursuant to Title II of S. Con. Res. 14».

2. Inclou la producció per a l'emmagatzematge de l'energia, la captura de carboni, la producció d'energia nuclear, el transport sostenible (biodièsel) i les instal·lacions de producció d'energies de fonts renovables (eòlica, solar i hidràulica). Per a les llars, inclou la instal·lació de panells solars, l'emmagatzematge de bateries i l'escalfament d'aigua amb energia solar, entre d'altres.

Altres dades recopilades pel MIT Clean Investment Monitor³ registren un augment significatiu de les inversions verdes en els tres últims anys. Entre el 2022 i el 2024, les inversions van assolir els 683.000 milions de dòlars, un augment de més del 150% en relació amb les realitzades entre el 2018 i el 2021. Malgrat que l'augment de les inversions ha estat significatiu, des del 2022, la proporció d'electricitat generada a partir d'energies renovables amb prou feines ha augmentat 2 p. p., fins al 22% (tot i que aquest nivell se situa 10 p. p. per damunt dels nivells del 2014).⁴ El segment on es noten uns resultats més destacables és el dels cotxes elèctrics: el 2024, les inversions van assolir els 91.000 milions de dòlars i les vendes de cotxes elèctrics (inclosos els híbrids) van representar el 21% del total de les vendes de cotxes (en relació amb menys del 10% el 2021).⁵

EUA: generació neta d'electricitat per font d'energia (%)

Font: CaixaBank Research, a partir de dades de l'US Energy Information Administration.

El CHIPS Act, signat a l'agost del 2022, busca enfortir les cadenes de subministrament de semiconductors als EUA. La llei va assignar 53.000 milions de dòlars (el 0,23% del PIB) per a la fabricació i per a la recerca i el desenvolupament de semiconductors al país, principalment en forma de subvencions.⁶ Fins ara, s'han assignat més de 38.000 milions de dòlars a 48 projectes a 23 estats, que han generat més de 115.000 llocs de treball. El biaix proteccionista del CHIPS Act es vehicula a través de la prohibició a les empreses participants d'expandir la manufactura de semiconductors a la Xina i a països considerats com una amenaça per a la seguretat dels EUA. També afegeix un incentiu de crèdit fiscal de fins al 25% per a les inversions especialitzades en la fabricació dels equips necessaris en el procés de manufactura dels semiconductors desenvolupats plenament en sòl nord-americà.

Reptes futurs

L'IRA i el CHIPS Act s'emmarquen en un procés de transformació econòmica, necessari en el context de canvis d'equilibri del poder global que s'està produint en els últims anys. Així, els EUA s'han d'enfrontar a la competència de nous jugadors en àrees clau en què, tradicionalment, han tingut un paper hegemònic, com pot ser el cas de la Xina.

Els primers dies de mandat de Trump han deixat clar que el proteccionisme anirà a més durant la seva Administració. Així, mentre sembla que el CHIPS Act encaixa amb les polítiques de la Casa Blanca, l'IRA es veu més amenaçat. La transició energètica no és una prioritat en la seva agenda, i, de fet, buscarà, en la mesura que sigui possible, augmentar la producció d'energies fòssils. No obstant això, revocar l'IRA no serà una tasca senzilla. En primer lloc, perquè es va signar com una llei, la qual cosa implica que necessitarà el suport de les dues cambres del Congrés per revocar-la. Això sembla poc probable considerant que la majoria de les inversions s'han realitzat als estats del Sud i dels Grans Llacs –estats tradicionalment del Partit Republicà. Sembla més probable que s'anul·lin algunes estipulacions de la llei o que, des de la Casa Blanca, es col·loquin «traves» que en dificultin la implementació: per exemple, retardar el lliurament dels fons i de les aprovacions o dificultar l'accés a la informació.⁷

Isabela Lara White

3. Vegeu el Clean Investment Monitor del MIT.

4. U.S. Energy Information Administration (2024), «Electric Power Monthly», Washington, D. C., U.S. Department of Energy.

5. U.S. Energy Information Administration (2024), «U.S. share of electric and hybrid vehicle sales reached a record in the third quarter», Washington, D. C., U.S. Department of Energy, publicat el 4-12-2024.

6. Dels 53.000 milions de dòlars, 39.000 milions estan destinats a un programa d'assistència financera –també anomenat Fons XIPS per a Amèrica– administrat pel Departament de Comerç dels EUA per construir i per expandir les instal·lacions de manufactures. La resta s'utilitzarà per incentivar l'ecosistema domèstic per a la producció, inclosos la recerca i el desenvolupament.

7. Al tancament d'aquesta publicació, la Casa Blanca ha eliminat la pàgina oficial de l'IRA. S'hi pot accedir només a través de l'Arxiu presidencial de l'Administració Biden, [Inflation Reduction Act Guidebook | Clean Energy | The White House](#), i no pot ser actualitzada.